

De tijden waarin meertaligheid eerder uitzondering dan regel was zijn voorbij. Tegenwoordig reizen we de hele wereld over, werken we voor multinationale bedrijven, hebben we internationale collega's en vrienden, zijn we zelf misschien van buitenlandse komaf, en horen, spreken, lezen of schrijven we minstens eens in de week in een andere taal dan van moeders. Bewust of onbewust, meertaligheid is onderdeel geworden van het dagelijks leven. Hoe beïnvloedt het de eigen identiteit en hoe wordt omgegaan met taalverschillen in het dagelijks leven? Carmen Pérez del Pulgar Frowein buigt zich over deze kwesties in haar masterscriptie *Porosity of multilingual spaces*.

Pérez del Pulgar Frowein heeft deze vraagstukken uitgebreid kwalitatief onderzocht met een focus op het taalgebruik van zowel Duitse als Franse hoogopgeleide migranten die respectievelijk in Madrid en Amsterdam wonen – een thema dat de auteur na aan het hart ligt vanwege de eigen Spaans-Duitse achtergrond. Een viertal thema's worden besproken in dit werk. Ten eerste bespreekt de auteur het fenomeen porous spaces. Vrij vertaald gaat het hier om plekken of ontmoetingen waar meerdere talen samenkomen, elkaar afwisselen en geaccepteerd worden. Tegelijkertijd spelen gevoelens van binnen- en buitensluiting een rol in de manier waarop taalverschillen worden ervaren. Ten tweede wordt ingegaan op het belang van het spreken van de moedertaal en blijken er verschillen te zijn tussen de twee groepen respondenten. Franse respondenten hechten bijvoorbeeld meer waarde aan taal als een uiting van culturele waarden, terwijl de moedertaal voor Duitse respondenten gezien wordt als onderdeel van de eigen Duitse identiteit. Hierop aansluitend worden de verschillen in taalbeleving tussen thuis en werk besproken, waarbij communicatie voor beide groepen respondenten centraal staat.

Bewust of onbewust, meertaligheid is onderdeel geworden van het dagelijks leven

Naast het bestuderen van de bovenstaande aspecten van taalbeleving en taalgebruik, vergelijkt de auteur ook het taalgebruik in de context van wonen in Amsterdam of in Madrid. Verschillen worden met name gevonden in het internationale karakter van de steden, waarbij de hoogopgeleiden uit Amsterdam aangeven dat inwoners uit de stad open staan voor andere talen en zij daardoor een gevoel van veiligheid krijgen wanneer ze zich door de stad verplaatsen. Tenslotte wordt het thema integratie aangekaart waarbij taal betekenis geeft aan ontmoetingen met anderen. Soms kan taal een verbindende factor zijn, terwijl het op een ander moment juist mensen buitensluit.

Hoewel het enthousiasme voor het veldwerk blijkt uit de rijke dataverzameling, verbaast het me dat de diepere analytische en filosofische inzichten die in de inleiding gepresenteerd worden enigszins verdwijnen. De keuze om de taalervaringen van de

Bianca Szytniewski

Taal kan een verbindende factor zijn, terwijl het op een ander moment buitensluit

respondenten en citaten uitgebreid te beschrijven, in plaats van verder te borduren op deze analytische en filosofische inzichten, is een gemiste kans. Hoewel de scriptie ingaat op een erg actueel onderwerp van meertaligheid, identiteit en het omgaan met taalverschillen in het dagelijks leven, is het bovendien jammer dat de auteur niet verder reflecteert op deze maatschappelijk relevante thema's. In de laatste alinea's van de conclusie wordt nog geprobeerd een koppeling te leggen met thema's als stereotypen, tolerantie en discriminatie in relatie tot taalgebruik en migrantie, maar hier had nog veel meer aandacht aan besteed kunnen worden. Ondanks deze kanttekeningen, biedt het werk van Pérez del Pulgar Frowein zeker interessante inzichten op het gebied van meertaligheid die meegenomen zouden kunnen worden in het debat rondom migratievraagstukken in Europa. Ik nodig de auteur dan ook graag uit om te reflecteren op dit publieke debat. Misschien in een AGORA artikel?

Literatuurselectie

Pérez del Pulgar Frowein, C. (2016) *Porosity of multilingual spaces*. MSc Thesis: Universiteit van Amsterdam.

CARMEN PÉREZ DE PULGAR FROWEIN STUDEERDE HUMAN GEOGRAPHY AAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM. HAAR MASTERSCRIPTIE WERD BEKROOND MET DE HERTA MACHT THESIS PRIJS 2016.

BIANCA SZYTNIEWSKI (B.SZYTNIIEWSKI@UU.NL) PROMOVEERT AAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT, WAAR ZE SOCIALE GEOGRAFIE EN PLANOLOGIE DOCEERT.